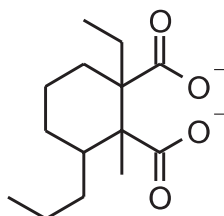

engleski: 1-ethyl 2-methyl 3-propylcyclohexane-1,2-dicarboxylate
 hrvatski, prema sadašnjim pravilima: 1-etil-2-metil-3-propilcikloheksan-1,2-dikarboksilat
 hrvatski, prema našem prijedlogu: 1-etilni 2-metilni 3-propilcikloheksan-1,2-dikarboksilat

engleski: 1-ethyl-2-methyl-3-propylcyclohexane-1,2-dicarboxylate
 hrvatski, prema sadašnjim pravilima: 1-etil-2-metil-3-propilcikloheksan-1,2-dikarboksilat
 hrvatski, prema našem prijedlogu: 1-etil-2-metil-3-propilcikloheksan-1,2-dikarboksilat

Zaključak

Prihvatanjem našega nomenklaturnog prijedloga postiglo bi se jasnije razlikovanje supstitucijskih od funkcijsko-razrednih imena, bolja unutarnja usklađenost hrvatske kemijske nomenklature, bolja usklađenost pravila o sastavljenom, polusastavljenom i rastavljenom pisanju kemijskih imena između engleske i hrvatske kemijske nomenklature te daljnje približavanje hrvatske kemijske nomenklature duhu hrvatskoga standardnog jezika.

Literatura:

1. *T. Portada, V. Stilinović*, *Kem. ind.* **56** (4) (2007) 209–215.
2. *T. Portada, V. Stilinović*, 21. hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera, Trogir, 19.–22. travnja 2009., postersko priopćenje P-A42.

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Novi mrežni katalog knjiga Knjižnice Instituta "Ruđer Bošković"

B. Macan

Institut "Ruđer Bošković", Knjižnica
 Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb

Uvod

Pitanje integriranog knjižničnog sustava trenutačno je jedno od gorućih pitanja knjižnične struke u Hrvatskoj. Njegova implementacija u knjižnice iz sustava znanosti i visokog obrazovanja trebala bi znatno popraviti kvalitetu usluga i knjižničnog poslovanja, ali i konačno omogućiti bolju međusobnu suradnju knjižnica i kvalitetan skupni katalog koji bi povećao vidljivost njihovih fondova potencijalnim korisnicima, a time i olakšao posao knjižničarima koji rade na poslovima međuknjižnične posudbe. Mnoge knjižnice imaju bogate fondove, no zbog nepostojanja kvalitetnih

mrežnih kataloga i kvalitetnog i ažurnog skupnog kataloga svih srodnih knjižnica u Hrvatskoj velik je dio tog fonda "nevidljiv", a time i "mrtav" za većinu potencijalnih korisnika. Nakon duge neizvjesnosti oko implementacije integriranog knjižničnog sustava u knjižnice iz sustava znanosti i visokog obrazovanja, Knjižnica Instituta "Ruđer Bošković"¹ odlučila se samostalno upustiti u im-

¹ U daljnjem tekstu Knjižnica IRB-a.

plementiranje integriranog knjižničnog sustava temeljenog na otvorenom kodu kao alternativnog rješenja.

Odabir integriranoga knjižničnog sustava

Kao programsko rješenje odabrana je Koha (<http://koha.org/>), prvi integrirani knjižnični sustav zasnovan na otvorenom kodu. Napravio ju je 1999. godine Katipo Communications za Horowhenua Library Trust iz Novog Zelanda, a prvi put je instalirana 2000. godine i od tada se konstantno dograđuje i usavršava (1). Kohu trenutačno održava i razvija tim stručnjaka iz cijelog svijeta, koji podržavaju inicijativu otvorenog koda, a međusobno komuniciraju preko zajedničke mailing liste (koha@lists.katipo.co.nz), wikija (<http://wiki.koha.org/doku.php>) i bloga (<http://owu.towers.org.uk/planets/koha>). Naziv *koha* je preuzet iz maorskog jezika i u doslovnom prijevodu znači *dar*, *poklon*, što je vrlo prikladno, budući da je riječ o sustavu zasnovanom na otvorenom kodu (2).

Koha se kao integrirani knjižnični sustav sastoji od više modula: modula za katalogizaciju, posudbu, nabavu, serijske publikacije, rezervacije i dr., a namijenjena je knjižnicama svih veličina. Prilagođena je za rad na Linux, Unix, Windows i MacOS platformi i namijenjena za rad u mrežnom okruženju. Podržava rad s UNIMARC i MARC21 formatima bibliografskih metapodataka. Može se primjenjivati kao sustav za obradu i organizaciju knjižnične građe, ali i kao digitalna knjižnica, jer je namijenjen i za obradu i organizaciju elektroničke građe. U sklopu Kohe dolazi i mrežni knjižnični katalog, OPAC, na koji se korisnici pomoću svojeg korisničkog imena i lozinke mogu prijaviti te im se tada nude dodatne opcije, kao što su komentiranje pojedinih jedinica knjižnične građe, označavanje proizvoljnim oznakama (*tagging*), mogućnost rezervacija pojedine jedinice knjižnične građe, nadzor nad svim obavljenim posudbama i sl. Naravno, administracijski dio sučelja dopušta knjižnicama na izbor koje će od ponuđenih funkcionalnosti OPAC-a omogućiti svojim korisnicima preko web-sučelja, ovisno o profilu i potrebama njezinih korisnika.

Prvi dio implementacije Kohe u Knjižnici IRB-a sastojao se od sljedećih faza:

1. instalacije samog sustava na servere knjižnice;
2. testiranja sustava;
3. prilagođavanja Kohe potrebama Knjižnice IRB-a;
4. izvoženje (export) podataka o knjižnom fondu iz CDS/ISIS-a, njihova konverzija iz UNIMARC-a u format MARC21 (što uključuje i izradu programskog rješenja za konverziju podataka napisanog u jeziku Perl) te uvoz podataka u Kohu;
5. povezivanje Kohe s bazom podataka LDAP te automatsko unošenje svih zaposlenika IRB-a koji imaju svoj korisnički račun AAI@edu.hr kao korisnika Kohe;
6. zaduživanja korisnika za posuđene knjige (na osnovi podataka o zaduženju iz baze podataka CDS/ISIS) te ručno provjeravanje zaduženja za sve korisnike s do sada aktualnom evidencijom zaduženja na listićima.

Po završetku prve faze implementacije (početak rujna 2009. godine), Koha će biti puštena u pogon te će s navedenim datumom biti funkcionalan mrežni katalog knjiga, posudba knjiga te moduli za nabavu i katalogizaciju omeđenih publikacija, dok se konverzija podataka o serijskim publikacijama planira dovršiti do početka sljedeće godine. U ovom će se radu detaljnije prezentirati mogućnosti sustava gledano sa stajališta korisnika, tj. bit će riječi o mrežnom katalogu te njegovim mogućnostima za prijavljene i neprijavljene korisnike.

Mrežni katalog Knjižnice IRB-a

Mrežni katalog Knjižnice IRB-a dostupan je na adresi <http://katalog.irb.hr>. Trenutačno sadrži bibliografske zapise i zapise o pri-

mjercima triju zbirke knjiga/monografija koje Knjižnica IRB-a posjeduje: zbirke znanstvene literature IRB-a, zbirke djela o znanstveniku Ruđeru Boškoviću te zbirke referentne literature. U bližoj je budućnosti predviđeno da će, osim zbirki knjiga/monografija, katalog sadržavati i zbirke znanstvenih časopisa/serijskih publikacija, magistarskih radnji, doktorskih disertacija te zbirku CD i DVD ROM-ova. Sučelje kataloga je dostupno na hrvatskom i engleskom jeziku. Na samom vrhu stranice je forma za jednostavno pretraživanje kataloga, na izborniku s lijeve strane su dostupne poveznice nekih od servisa koje Knjižnica IRB-a nudi svojim korisnicima, a na horizontalnom izborniku pri vrhu stranice je ponuđena mogućnost odabira *složenog pretraživanja*, pregledavanja *oblaka proizvoljnih oznaka te najtraženijih naslova*. Na desnoj strani je forma za prijavu korisnika u sustav. Pretraživanje kataloga je dostupno svim korisnicima bez prethodne prijave u sustav, no djelatnicima IRB-a i ostalim korisnicima prijavljenim u sustav je omogućena prijava pomoću njihovih osobnih podataka AAI@edu.hr, čime su im omogućene dodatne funkcionalnosti.

Mogućnosti mrežnog kataloga Knjižnice IRB-a za neprijavljene korisnike

Katalog omogućuje svim korisnicima *jednostavno* i *složeno pretraživanje* (slika 1). Kod *jednostavnog pretraživanja* pretraživanje je namješteno da automatski pretražuje *Katalog knjižnice*, prilikom kojeg se pretražuju sva polja bibliografskih zapisa, no korisnik ima mogućnost suziti opseg pretraživanja na samo određena polja bibliografskog zapisa (naslov, autor, predmet, ISBN, nakladničku seriju ili signaturu). Prilikom pretraživanja svih polja bibliografskih zapisa u bazi podataka, u najvećem se broju slučajeva dobije velik broj rezultata koji odgovaraju traženom izrazu, osobito ako je on nešto općenitijeg karaktera. U takvim je slučajevima bolje pretraživati po određenim poljima unutar *jednostavnog pretraživanja* ili primjenjivati *složeno pretraživanje*, koje omogućuje pretraživanje po više kriterija odjednom.

Složeno pretraživanje (slika 2.) omogućuje pretraživanje po kombinaciji više izraza međusobno povezanih Booleovim operatorima. Pretraživati se mogu sljedeća polja: ključne riječi, autor, jezik, izdavač, mjesto izdavanja, predmet i naslov. Takvo pretraživanje se može i ograničiti na određenu godinu izdavanja ili raspon godina te na vrstu građe (knjige, časopisi, CD/DVD-ROM-ovi), no budući da u ovom trenutku baza podataka sadrži samo zapise knjiga/monografija, ograničavanje pretraživanja po vrsti građe trenutačno nije relevantno za korisnike. *Složeno pretraživanje* korisnicima također omogućuje i odabir kriterija po kojem će dobiveni rezultati biti poredani na stranici s prikazom rezultata.

Jednom kada korisnik dobije rezultate za svoje pretraživanje (slika 3.), u slučaju da ih je više od jednoga, oni su poredani po kriteriju relevantnosti s obzirom na dati upit, no korisnik ima mogućnost prikaza rezultata po jednom od ostalih pet ponuđenih kriterija (popularnosti građe, autorima, signaturi, datumu izdavanja i naslovu) i to uzlazno ili silazno. Dobiveni rezultati se dalje mogu filtrirati, i to na temelju dostupnosti primjeraka, nakladničkih serija i autora publikacija. Na početnoj stranici s rezultatima pretraživanja dostupni su osnovni podaci o publikacijama – naslov, autori, podaci o izdavanju, ali i informacije vrlo korisne za korisnike knjižnice, kao što su dostupnost primjeraka za posudbu i/ili rad u čitaonici, proizvoljne oznake (*"tagovi"*), koje su dodijeljene pojedinim zapisima, koje mogu dodjeljivati samo prijavljeni korisnici sustava te naslovne stranice publikacija, koje su povučene s mrežnih stranica Amazon.com. Klikom na te proizvoljne oznake dobiva se lista svih publikacija u katalogu koje su prijavljeni korisnici označili tom proizvoljnom oznakom, a klikom na autora publikacije dobiva se popis svih njegovih djela u katalogu. Neprijavljeni korisnici imaju još i mogućost dodavati odabrane naslove u *košaru za knjige*, a takva lista odabranih publikacija se zatim može ispisati ili poslati elektroničkom poštom.

Prijava

Knjižnica Instituta "Ruder Bošković"
Online katalog

koha Pretraži

Složeno pretraživanje | Oblak oznaka | Najtraženiji naslovi

Korisne poveznice:

- Pero
- Centar za online baze podataka
- Hrčak
- SEND
- CROSBİ
- Tko je tko
- Hrvatski znanstveni portal
- Blog Knjižnice IRB-a

Dobrodošli na katalog Knjižnice Instituta "Ruder Bošković"

U katalogu trenutno možete pretraživati zbirke knjiga/monografija, a uskoro će biti moguće i pretraživanje zbirki magistarskih radnji, doktorskih disertacija, časopisa te zbirke CD i DVD medija.

Katalog omogućuje jednostavno i složeno pretraživanje, a za pristup dodatnim mogućnostima (npr., mogućnost uvida u vlastita zaduženja, osobne podatke, mogućnost dodavanja proizvoljnih oznaka (tagova) i komentiranja pojedinih publikacija i sl.) je potrebno prijaviti se u sustav pomoću AA@Edu.Hr osobnih podataka. Korisničko se ime upisuje bez oznake institucije, npr.:

korisničko ime (username): ilvic
lozinka (password): *****

Uspješno pretraživanje želi vam vaša Knjižnica IRB-a!

© Knjižnica Instituta "Ruder Bošković" 2009. Kontaktirajte nas putem **e-pošte**, na telefon +38514561043, ili osobno u Knjižnici IRB-a.

Jezik: [English](#) | [hr-HR](#)

Slika 1 – Početna stranica kataloga Knjižnice Instituta "Ruder Bošković"

koha Složeno pretraživanje | Oblak oznaka | Najtraženiji naslovi

Pretraživanje:

Ključna riječ

i

ili [+]

Publication Date Range:

For example: 1999-2001. You could also use "-1987" for everything published before 1987 or "2008-" for everything published after 2008.

Limit to any of the following:

 CD/DVD Knjige Časopisi

Subtype limits

Kriteriji za sortiranje:

© Knjižnica Instituta "Ruder Bošković" 2009. Kontaktirajte nas putem **e-pošte**, na telefon +38514561043, ili osobno u Knjižnici IRB-a.

Slika 2 – Početna stranica složenog pretraživanja kataloga

Klikom na naslov publikacije ili sliku njezine naslovne stranice korisnik će dobiti detaljniji bibliografski zapis odabrane publikacije zajedno s podacima o primjercima koje knjižnica posjeduje te informacijama o dostupnosti tih primjeraka i njihovoj lokaciji (slika 4.). Ovaj prikaz publikacije moguće je dobiti i odmah nakon pretraživanja u slučaju da pretraživanje kao rezultat izbaci samo jedan naslov. Na istoj stranici moguće je vidjeti i komentare o dotičnoj publikaciji, koje, isto kao i proizvoljne oznake, mogu dodati samo prijavljeni korisnici sustava, a slika naslovne stranice

publikacije u ovom slučaju vodi na Amazonovu mrežnu stranicu s podacima o toj publikaciji. Jedna vrlo zanimljiva funkcionalnost koju novi katalog pruža je i mogućnost pregledavanja knjižnične građe u virtualnom okruženju prema njezinom fizičkom smještaju na policama knjižnice. Do te se mogućnosti dolazi klikom na poveznicu *Pregledaj policu* koja je smještena u polju signature pojedinih primjeraka knjižnične građe koje knjižnica posjeduje. Katalog korisniku također omogućuje i prikaz bibliografskog zapisa publikacije u formatu MARC21, proširenom formatu MARC21 te

Pretraži

Složeno pretraživanje | Oblak oznaka | Najtraženiji naslovi

"kw:wrdl: drug therapy yr.st-numeric.ge=1997 and yr.st-numeric.le=2007" - 6 rezultat(a)

Pretraži umutar rezultata Dodaj u:

Dostupnost
Ograniči na trenutno dostupne primjerke.

Autori
[Swarbrick, James](#)
[Lloyd, Andrew W.](#)
[Saltzman, W. Mark](#)
[Buckel, Peter](#)
[Stahl, Stephen M.](#)
[Više](#)

Serijsa
[Milestones in drug t...](#)
[Topics in chemical e...](#)

- 1. Core concepts in pharmacology / by Ebadi, Manuchair**
Publication: Philadelphia [etr.] : Lippincott - Raven Publs., 1997. XII, 201 str. : 28 cm.
Datum:1997
Dostupnost: Dostupni primjerci: [05.51/312] (1),
Oznake: [drug therapy](#) (5) [pharmacology](#) (2)
Akcije: Dodaj na popis
- 2. Fundamentals of psychopharmacology / by Leonard, Brian E.**
Publication: Chichester : John Wiley & Sons, 2003. XVI, 520 str. : 23 cm.
Datum:2003
Dostupnost: Nema slobodnih primjeraka: Posuđeno (1),
Oznake: [drug therapy](#) (5) [mental disorders](#) (2)
Akcije: Dodaj na popis
- 3. Essential psychopharmacology : neuroscientific basis and practical applications / by Stahl, Stephen M.**
Publication: Cambridge : Cambridge University Press, 2005. XVI, 601 str. : 25 cm.
Datum:2005
Dostupnost: Nema slobodnih primjeraka: Posuđeno (1),
Oznake: [drug therapy](#) (5) [mental diseases](#) (1) [pharmacology](#) (2)
Akcije: Dodaj na popis
- 4. Recombinant protein drugs /**
Publication: Basel [etc.] : Birkhaeuser, 2001. X, 207 str. : 24 cm.
Datum:2001
Dostupnost: Nema slobodnih primjeraka: Posuđeno (1),
Akcije: Dodaj na popis

Slika 3 – Stranica s rezultatima pretraživanja

Pretraži

Složeno pretraživanje | Oblak oznaka | Najtraženiji naslovi

Core concepts in pharmacology /
by **Ebadi, Manuchair.**

Type: Book
Publisher: Lippincott - Raven Publs., 1997.
Description: XII, 201 str. : ilustr. ; 28 cm.
ISBN: 0316199524.
Related Subjects: [drug therapy](#)

Tags from this library: [drug therapy](#) (5) [pharmacology](#) (2) [Dodavanje oznake](#)

Fond (1)

Vrsta građe	Lokacija	Zbirka	Signatura	Vol Info	Kopiraj	Status	Zaduženo do:
Knjige	3. krilo	Zbirka znanstvene literature	05.51/312 (Pregledaj полицu)	dar Sabre Foundation	30963	Dostupno	

Pregledavanje Knjižnica instituta "Ruder Bošković" polica
Zatvori preglednik police

[05.51/309 1990 year book of pharmacology /](#) [05.51/310 Year book of toxicology /](#) [05.51/311 The basis of toxicity testing /](#) [05.51/312 Core concepts in pharmacology /](#) [05.51/313 Antiepileptic drugs /](#) [05.51/313/D1 Antiepileptic drugs /](#)

Printaj

Preuzimanje zapisa:

Slika 4 – Prikaz pojedinog kataložnog zapisa s pripadajućim mu primjerkom te virtualno pregledavanje polica Knjižnice Instituta "Ruder Bošković"

u formatu ISBD, a osim toga nudi i mogućnost preuzimanja zapisa u jednom od 5 ponuđenih formata.

Poveznica *Oblak oznaka* na horizontalnom izborniku pri vrhu stranice vodi korisnike na stranicu s ispisanim proizvoljnim oznakama kojima su korisnici opisivali publikacije. Korisnik može sam od-

rediti koliko proizvoljnih oznaka želi ispisati na monitoru, a oznake su grafički prikazane tako da je oznaka ispisana većim fontom, čim je više publikacija njome označeno. Klik na proizvoljnu oznaku korisnika vodi na listu publikacija koje su njome označene. Dodavanje proizvoljnih oznaka jedna je od potencijalno vrlo korisnih

Pretraži

Složeno pretraživanje | Oblak oznaka | Najtraženiji naslovi

Korisne poveznice:

- Pero
- Centar za online baze podataka
- Hrčak
- SEND
- CROSBİ
- Tko je tko
- Hrvatski znanstveni portal
- Blog Knjižnice IRB-a

zaduženja i rezervacije

- novčane kazne
- osobni detalji
- moje oznake
- povijest čitanja
- poruke
- uređivanje popisa

Lijep pozdrav, Bojan Macan ([Kliknite ovdje](#) ako niste Dipl. prof. Bojan Macan)

Zaduženja

10 primjeraka zaduženo

	Naslov	Signatura	Vratiti do	Novčane kazne
	Teach yourself more web publishing with HTML in a week / Lemay, Laura	01.91/442	2020-01-01	Ne
	Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada / Jokić, Maja	03.52/164/D2	2020-01-01	Ne
	MARC21 for everyone ; Fritz, Deborah A.	03.52/163	2020-01-01	Ne
	PHP 5 objects, patterns and practice / Zandstra, Matt	01.91/620	2020-01-01	Ne
	Dreamweaver 4 ; Fuller, Robert	01.91/717	2020-01-01	Ne
	JavaScript application cookbook / Bradenbaugh, Jerry	01.91/559	2020-01-01	Ne

Slika 5 – Sučelje kataloga za prijavljene korisnike s popisom korisnikovih trenutačnih zaduženja

moćnosti novog kataloga, jer korisnici sami imaju mogućnost sadržajne obrade građe, koju mogu vrlo dobro napraviti budući da su upravo oni najveći stručnjaci na svojim područjima. Da bi ta mogućnost kataloga ispunila svoj veliki potencijal, sami korisnici bi trebali što više dodjeljivati proizvoljne oznake publikacijama na koje naidu.

Posljednja poveznica na horizontalnom izborniku pri vrhu stranice pod nazivom *Najtraženiji naslovi* daje korisniku mogućnost pregleda najposuđivanije građe u određenom razdoblju. Ova mogućnost kataloga je vrlo zanimljiva i korisna za detektiranje najpopularnijeg dijela fonda, no u Knjižnici IRB-a najvjerojatnije neće doći do izražaja zbog relativno male cirkulacije knjiga i trajnih zaduženja kao vrste posudbe.

Dodatne mogućnosti mrežnog kataloga Knjižnice IRB-a za prijavljene korisnike

Sve navedene mogućnosti za neprijavljene korisnike sustava dostupne su i svim korisnicima koji se prijave u sustav, s time što oni uz to imaju i dodatne pogodnosti. Osim već navedenih mogućnosti dodavanja proizvoljnih oznaka pojedinim bibliografskim zapisima i komentiranja istih, prijavljeni korisnici sustava mogu rezultate svojih pretraživanja sačuvati kao popise, i to kao privatne popise koji su vidljivi samo njima, ili kao javne dokumente vidljive svima. Jednom tako napravljen popis korisnik može kasnije uređivati, promijeniti mu vidljivost ili ga u potpunosti izbrisati. Prijavom u sustav korisnici također imaju i uvid u svoja zaduženja i njihov rok posudbe, povijest čitanja te uvid i mogućnost promjene osobnih podataka, kao i liste proizvoljnih oznaka koje su dodijelili publikacijama (slika 5.).

Zaključak

Nakon svih provedenih testiranja i ispitivanja mogućnosti Kohe kao integriranog knjižničnog sustava, zaključeno je da je Koha ne samo zadovoljavajuće programsko rješenje za Knjižnicu IRB-a već da joj nudi i mnoge dodatne mogućnosti kojima će se usluge knjižnice podići na višu razinu. Njezinom implementacijom korisnici Knjižnice dobili su kvalitetan mrežni katalog s mnoštvom dodatnih mogućnosti, a djelatnici Knjižnice integrirani knjižnični sustav koji će zadovoljiti većinu njihovih potreba za programskom podrškom svakodnevnim knjižničarskim poslovima. Implementacijom Kohe Knjižnica IRB-a će po prvi put primijeniti jedno programsko rješenje za obradu svih vrsta građe, a uz to će se preko njega provoditi i nabava knjižnične građe te njezina cirkulacija, za čije je potrebe u bližoj budućnosti predviđeno i barkodiranje knjižnične građe.

Valja se nadati da će se planirana implementacija integriranog knjižničnog sustava u ostale knjižnice iz sustava znanosti i visokog obrazovanja ubrzati te da će cjelokupno hrvatsko knjižničarstvo na taj način podići kvalitetu svojih usluga i poslovanja, a korisnici dobiti kvalitetne mrežne kataloge i lakši uvid u knjižnično blago skriveno po tamnim kutovima naših knjižnica.

Literatura:

1. Wikipedia: Koha (software). URL: [http://en.wikipedia.org/wiki/Koha_\(software\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Koha_(software)) (2. 9. 2009.)
2. The Koha Logo: Origins and Explanation. URL: <http://www.koha.org/community/resources/about-the-logo.html> (2. 3. 2009.)